

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

3 Vtrumne tam illi omnes qui sunt sacris initiati, quam qui titulum habent.
ecclesiastici sacerdotij, ad horas dicendas teneantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

Ad po-
fremū.
blico sunt. Neque vllum est absurdum vt
dum in choro canitur populus, si orare ne-
quit, auscultet. Ad postremum autem ver-
bum respondetur quod secularis musica
in ecclesijs non est licita, ecclesiastica vero
non est profana.

ARTICVLVS III.

*Vtrum tam illi homines qui sunt sacris initi-
ti quam qui titulum habent ecclesia-
stici sacerdotij ad horas dicen-
das teneantur.*

IN primo articulo monstratum est quem
admodum ad orandum solenniter nec-
essarium fuerit quatuor esse constituta,
nempe personas orationumque substan-
tiam, loca & tempora, quibus & ex ipsa na-
tura ei quintum intelligitur adhibere, vi-
delicet intentionem arque attentionem.

Primū arg. De primo ergo scilicet de personis in isto
articulo, de reliquis vero in subsequenti-
bus dicendum est. At quod non omnes
qui sacris initiati sunt teneantur ad diu-
inum officium arguitur argumento illo qd
supra tetigimus. In ecclesia dispersa sunt
clericorum munia, alij tanque animarum
curæ sunt mancipati, alij vero vel ad præ-
dicandum vel ad alia negotia quæ ad rem
ecclesiæ attinent, ergo illi qui alijs sic im-
pediuntur, non est cur ad horas canonicas
obligentur. Pari modo arguitur secundo,
quod neque omnes sacerdotes habentes
ecclesiastica ad horas soluendas tenean-
tur, tum quod beneficia propter diuersa
officia sunt instituta, vt præstimonias, quæ
vt fertur, ratione studij constituta sunt, tum
etiam quod eadem ratione qui in religio-
ne ante professionem probantur canoni-
cū officium pendere teneantur, eo quod
illis fructibus pascuntur quibus populus
propter eiusmodi spiritalia officia religio-
sis erogat. Quod tamen non est ratio-
ni consonum. Tertio denique arguitur. Si
eiusmodi clerici ad horas dicendas tene-
rentur, id maxime esset de iure diuino in
quo religionem horarum canonicarum
fundatam esse supra monstratum est. Quod
si verum est, consequens fieri videtur vt
Papa super his dispensare nequeat, cuius
tamen contrarium mos habet & vltus. In
contrarium autem est ca. Presbyter. de ce-

Secūdu.

Tertiū.

**Quæ cau-
sæ ex qui-
bus ori-
tur obli-**

lebratione Missarum: quo omnes presby-
teri obligantur ad diuinum officium, vbi
nomen presbyteri secundum glossam ex-
tenditur ad omnes clericos, iuxta tenorem
cap. Si quisquam. de cohabitatione cleric-
& mulier.

De hac questione quedam sunt inter
Doctores constituta, quedam vero que
vix possunt certa ratione definiri. Dux in
quam causæ pro certis habentur quarum
per se vtraque ad pensum horarum cano-
nicarum obligat, nempe ordo sacer & ec-
clesiasticum beneficium. Ad questionem
igitur duabus conclusionibus responde-
tur. Primas, Omnis clericus in sacris pu-
ta, subdiaconus & illo superior tenetur of-
ficiū persolvere diuinum ac nocturnum
Conclusio est quam tenet glossa, comple-
ctiturque. Panormi. & reliqui Doctores
canonici iuris præcipui nominis, super di-
cto capitulo, presbyter. de celebratione
Missarum. Est & sententia D. Thom. quo-
libeto 6 artic. 8. & vnanimiter Theologo-
rum. Nam quamuis in dicto capitulo,
quod, vt supra diximus, est concilij Aga-
then. de solo presbytero mentio fiat, tamē
Innocen. cap. dolentes. minores etiam cle-
ricos exprimit. Et dist. 92. ca. fin. expressus
obligantur presbyter, diaconus, & quilibet
clericus ad quotidianum officium. Ra-
tio autem quæ optima est iuris interpretis,
inde emergit, quod qui sacris initiatus,
singulari Dei cultui mancipatur atque
illo constituitur statu qui ad diuinis lau-
des institutus est. Iuxta illud Isa. 43.
Omnem illum qui inuocat nomen meum
in laudem meam creauit illum, laudum
autem ordo & modus, vt supra diximus,
ab ecclesia lege sancitus est, ergo eo ipso
quod quis in clericorum ordinem susci-
piatur, tali est vinculo obligatus. Qua-
propter, hoc quam maxime cupio cunctis
clericis esse persuasissimum, vt quidquid
negotij eis incumbat, siue literarum stu-
dium, siue gubernandi, aut legendi mu-
nus, aut etiam prædicandi, constitutis-
simum habeant nunquam vllam inter-
polare canonicam horam, certo videlicet
scientes hoc esse proprium genuinum-
que eorum officium, atque adeo cunctis
alijs præferendum, eo præsertim quod tem-
pus statim orationibus dicatur, ex quo-
cunque alio succidatur negotio nunquam
impedimento est, Deo sic disponente, quo-
minus

SOTO
de iure
legibus
DII
13

Clerici in minoribus cõstituti, quique nulla potiuntur ecclesiastica præbenda, quanquam Panor. loco citato in alteram partem propendeat, absque dubio credendum est ad nullas teneri canonicas horas. Neque eius ratio vilius est momenti. videlicet quod, vtriusque nomen clerici sonat assumitur in sortem domini. Haud enim sic assumuntur, vt statum firmiter mutant, nam quandiu integrum illis est matrimonio se copulare, statum non mutant. Item quia fructio illorum ordinum in solo præparamento templi valorumque finitur, neque ordinem habet proximum ad eucharistia sacramentum, seu officium diaconi & subdiaconi.

Palud. Et quamuis Palud in 4. distinct. 15. quæst. quinta dicat quod ad aliquid plus teneantur quam laici non est credendum de præcepto, ita vt eius omisio aliqua sit culpa sed forsan de honestate si voluerint. Quare non solum qui prima tantum tonsura ordinati sunt, verum neque alij aliorum gradum infra subdiaconatum tenentur ad canticum graduum. Neque nulla est lex & consuetudo quæ talem iniiciat scriptulum, neque episcopus ad hoc potest obligare.

Secunda conclusio. Quicumque habet ecclesiasticum beneficium aut præbendam sub clericali titulo, tenetur sub reatu leuissimis criminis ad plenum horarum canonicarum officium. Et est intelligenda conclusio cum præcisione sicut præcedens. Ita que sicut sacerdos sine beneficio obligatur, ita & beneficium absque ordine sacro. De hac quidem conclusione expressum iuris textum non vidi, annotatur tamen ca. fin. distinct. 92. cuius verba sunt, quod presbyter aut diaconus, vel quilibet clericus ecclesie deputatus, ad quotidianum officium tenetur vbi verbum, deputatus, intelligunt per titulum alicuius beneficii, vt distinguitur à prioribus membris presbyter, & diaconus. Facit & verbum capit. fin. de rescrip. libro sexto Beneficium non datur nisi propter officium, nam peculiare ac proprium clericis officium, vt supra diximus, est horarum canonicarum pensum. Facit & capitul. cum secundum Apostolum præben. vbi sancitur clericos omnes ad onus eligi, atque adeo non esse à mercede de-

pellendos. Ac subinde iubetur neminem sine titulo aut beneficii aut patrimonij esse ordinandum aut si secus fiat, quod episcopus ei victum præbeat. Cum ergo merces propter onus debeatur, & proprium onus clerici sit dicere officium, sit vt ex quacunque præbenda nascatur hæc obligatio. Atque hac de causa sic sumus conclusionem moderati, vt talis præbenda possideatur clericali titulo, nam qui titulo seculari decimas percipiunt vt reges & equites, & concionatur & lector, non tenentur ad huiusmodi horas soluendas. Quam ob rem eos qui præstimonialia sacerdotia possident licet alij aliter sentiant, excusare non audeam ab officio diuino persoluendo, eo quod ille titulus, clericalis est, & non secularis. Nam quod dicunt illa fuisse instituta tantum ratione studij, non ea pollet iuris auctoritate, vt ob id sint ab eiusmodi munere exonerandi. Quare de concess. præben. ca. quoniam, lib. 6. præstimonialia inter ceteros ecclesiasticos titulos connumerantur.

Quocirca non tenetur opinio Laurentij, vt bene ait Syluest. verb. hora §. 3. dicentis, clericos in minoribus ordinibus beneficiatos qui per alios seruiunt, excusari posse ab officio diuino, immo fatius ait Panor. loco citato quod cum horas pendere, officium sit personale, semper ad illud tenentur.

Et quamuis Ioan. Andr. in Nouellis dicat quod libenter videret, si ecclesia ratione studij liberaret huiusmodi beneficiatos in minoribus, non habentes animarum curam, vt tantum recitarent officium Virginis, profecto non esset salutare concilium, eo quod ecclesiastica stipendia præcipue, vt diximus, propter huiusmodi officia penduntur. Illos autem qui tantum habent pensiones, quia nullum habent ecclesiasticum titulum, sed merum ius petendi ab illo qui titulum habet, iam sæpe diximus minime ad canonicas horas teneri. Dubium autem restat quando præbenda est tenuissima. Sunt enim qui eatenus hæc conclusionem affirmant, vt etiam dum beneficium tenuissimum sit, adeo vt neque ad miseram ducendam vitam sufficiat, nihilominus obligare censeant. Immo vero, & si merum titulum sine fructibus quis habeat non excusent à culpa si horas ca-

Qui præstimonialia sacerdotia possidet ad officium diuinum tenetur. Reprobatur opinio Laurentij. Syluest.

Panor. Ioan. Andr.

Pensionarius tantum non tenetur ad horas. Dubitatio. Syluest. Solutio.

Refelli-
tur sola-
tio.
Syluest.

nonicas prætermiseris. Atque hoc sequitur Syluest. verb. hora. §. 3. & quidam e recentissimis Theologis. Sed profecto multo libentius ad contrariam sententiam subscriberem. Nam cum clericus citra subdiaconum ad officium non alia ratione quam stipendij ad officium diuinum tenetur, quando beneficium adeo est exiguum vt fere pro nihilo reputetur, non est cur talem obligationem inducat. Nec vincit obiectio dicentium illi esse imputandum, qui illud recepit, nam tenuissimum beneficium ex natura sua non obligat. Quare qui illud recipit non obligatur. Dixerim tamen tenuissimum vt fere pro nihilo reputetur, nempe si his temporibus summam saltem octo ducatorum non attingat, nam si diutius est, quamuis non sufficiat ad victum, si tamen pauperi clerico bona esse possit pars sustentationis, nõ omnino possidens excusatur. De hoc ergo sapientiam prudentia consulenda est. Pari modo de illo censendum qui vel litigiosum, vt ait Palu. merum habet titulum præbendæ sine fructibus idque ex concessione Pontificis eisdem fructus alteri referunt, itaque ipsi sua potestate non sit illos percipere, vt ait Caietan. in Sum. verb. hora, quandoquidem obligatio non emergit nisi ex sacro ordine vel ex perceptione mercedis. Neque in contrarium solida est superior obiectio, videlicet illi esse imputandum qui tale beneficium accepit, nam quod auctoritate sit Papæ, alteri non imputatur. Cum ergo sacerdoti fructibus suis priuat, videtur possessorem ab obligatione absolueret dicendi horas. Secus res haberet si per illum qui præbendam possidet statet vt fructus non perciperet, vt pote si vel alteri gratis daret, aut propter excommunicationem, aut quia non residet, illis priuaretur, tunc enim non esset ab omnia diligamine absolutus. Petrus de Palude loco citato eos propterea excusat qui Breuiarium non habent neque emere possunt. Quamuis dicat quod debent officium addiscere. Porro vero eiusmodi excusatio nõ est cur admittatur. Etenim. Cum nemo sit in clericalem ordinem admittendus, qui non habeat vnde viuat, nemo clericorum excusatur si Breuiarium non habeat imò antequam haberet non esse ordinandus. Eo potissimum quod Paluda, loquebatur

antequam essent impressiones. Modo namque vilius emuntur. Diuersa vero est ratio vbi fortuito casu quis Breuiarium perdidit, neque est in loco vbi haberi possit. Ad discere vero officium vt memoriter dici possit, nemo lege cogitur, quia res est non omnibus bene possibilis, satis enim est si legere sciat. Quare si quis esset aut inter infirmos aut in prouincia vbi breuiarium ne utriquam reperiretur, legitima obtegeretur excusatione. Eadem ratione excusantur & ceci, aut oculis caliginantes vt legere nequeant. Tamen si dum aliquas horas memoriter profere possent, fortasse tenerentur. Quamuis neque omnino sim certus an essent rigore cogendi, quandoquidem tenacitas illa memorie accidentaria sit, licet tutius esset vt se obligatos censerent. Pari modo qui sic esset impeditus aut circa infirmos, aut aliter, vt nullatenus possit orare, itidem excusaretur. Quamuis fraus semper cauenda est, eo potissimum & huiusmodi obligatio arctissima est, a iureque diuino descendens. Immo vero si vlla mihi adhibenda est fides, conicio vt qui ex choro mittuntur ad thurificandum altari, simpliciter non teneantur Magnificat & Antiphonam dicere, quia neque coguntur memoriter scire, nec alium tunc secum portare librum. Eo præsertim, quod dum illi iure illa ad celebritatem eiusdem officij occupantur, totus chorus pro illis supplet. Immo nescio an ille qui organis choro respondet teneatur postea officium pendere, quia in primitiua ecclesia tantum erat vnus liber in choro. In infirmis autem atque in alijs similiter impeditis manifesta est excusatio, dummodo absque omni fraude ad prudentiam boni viri impedimentum existimetur esse legitimum. Quamuis re dubia consilium medici, auctoritasque præfati vt in ieiunijs, intercedere debeat.

At de alijs iuris impedimentis hæsitare quis possit, videlicet vtrum excommunicatus, irregularis & degradatus ab orandi vinculo immunis sit. Apparet enim inde sic res habere quod ab alijs officijs iure cohibentur. Sed nihilominus responderetur nullatenus excusari. Nam vt habet gl. can. leg. 16. qu. nemo ex suo de iusto facit conditionem suam meliorem. Et ideo illi tenentur ad ea quæ sunt oneris, licet illis priuentur quæ sunt honoris. Debet tamẽ excõ muni-

Soto
de iure
Legibus
DII
13

Qui so-
lum hēt
titulum
benefi-
cij sine
fructib.
nō tene-
tur ad of-
ficiū di-
uinum.
Caiet.
Limita-
tio supe-
rioris af-
ferio-
nis.
Paluda,

Impedi-
ti nõ ob-
stantur,
doc.

Quæ-
stio-
Sotus
Glossa

municatus solitarie officium, soluere, quia non potest se publicis officiis ingerere. Tametsi nisi sit nominatim excommunicatus, aut manifestus clericorum percussor, non tenetur alijs, vt alias diximus ipsum euitare, sed potest quisque cum illo orare. Irregularis verò & degradatus qui excommunicatione non est irritatus, ita choram etiam potest cum alijs officium soluere, quoniam solum impediuntur ab administratione sacramentorum, & excusatione ecclesiasticæ iurisdictionis, & a susceptione ordinum. Post hæc autem, quod omnium maximum dubium ingerit, est de religiosi, qui nondum maiores ordines susceperunt. Maximum inquam dubium non quod non sit omnium opinio, vt ait Syluest. loco citato, & Panormit., & omnes iurisconsulti, & D. Antoninus 3. part. tit. 13. cap. 4. Neque est qui contrarium asserere audeat, neque ego auderem. Sed dubium est de iure, aut ratione. Nam cum neutrum superiorum capitum, nempe neque ordo sacer, neque beneficium illos cogat, nulla apparet fieri reliqua obligationis ratio.

Dubium de religiosi.

Syluest. Panor. Anton. Rō prima inefficax ad colligendum religiosi vt teneatur diuini officii per soluere.

Hieron.

D. Tho. Secunda rō in efficac.

bent illud onus annexum, atqui rari sunt conuentus ex decimis viuentes. Præterquam quod tales decimæ poterunt illis, sicut reliquis pauperum hospitalibus absque tali onere adiudicari. Et qui absque decimis viuunt, licet elemosinas percipiant erogantur illis, tamen sicut ceteris pauperibus. Et isto pro bene factoribus orare teneantur, non tamen ideo canonicum persoluere officium. Quod autem mihi argumentum occurrit, omnium molestissimum est. Si religiosus choro deputatus, qui tamen non est in sacris, teneatur ad officium, non posset absque Papæ dispensatione illo onere eximi. & tamen si in eadem religione fiat laicus, quos nos conuersos vocamus, non tenebitur amplius ad officium canonicum, illa autem mutatio nulla indiget Papæ dispensatione, sed per solum prælati assensum fieri potest. Mirabile ergo cuiuspiam forte apparebit quod solus prælatus possit monachum liberare ab officio persoluendo, ad quod tenebatur.

Argu.

Nam si dicas pariter qui beneficium habet tenei a quo tamen si obligatione si illud relinquat, liberatur nullam prætereferi nostræ similitudinem, nam illa obligatio tantum erat propter mercedem, obligatio vero monachi debet esse, ratione status quem relinquere nequit. Quare qui ex choro subductus sit conuersus, statum religionis non mutat. Si ergo conuersus non tenetur, apparet quod neque ille, qui deputatus est choro, nisi sit in sacris. Et simile argumentum, immo validius sit simoniacibus quæ ex choro distractæ sunt laici. Quod si nos vicissim redarguas, saltem eiusmodi religiosos teneri vinculo suæ regulæ, de hoc non cōtendimus. Obligabuntur enim tunc saltem in ordine nostro, non ad culpam, sed ad poenam, vt de religiosi laici illico dicturi sumus. Quæstio autem est de præcepto quale est in subdiaconibus & supra, his vero non obstantibus, etsi negari nequeat, si vim tantum rationis consulas, permulso mouere, haud tamen negandū est celeberrimā eandem laudabilem consuetudinem, vno antiquo rō patrum consensu approbatam, vim habere præcepti videlicet vt nullus religiosorum qui choro dedicati sunt, ab eiusmodi obligatione soluendi diuinum officium excipiantur. Immo vero neq. nulla hic con-

fitenda

fitenda est consuetudo, verum & lex etiam est agnoscenda. Arguitur ergo in confirmationem præsentis sententiæ. Vniuersi & singuli monachorum conuentus cuiuscunque spiritualis ordinis qui sub ratione solennis voti ab ecclesia sunt approbati tenentur in communi diuinum officium celebrare, ergo quotquot eidem numeri ad dicti sunt quoties choro defuerint, tenentur idem officium pendere, quod illic publice canerent. Antecedens profecto nemo posset, neque vllus auderet negare, nam vbi ecclesia religiones secundum euangelium instituit, eas videlicet quas rei spiritualis gratia admisit, easdem diuinis laudibus mancipauit, quippe cum illud sit præcipuum contemplationis munus, atque adeo, si ubi fieri potest, præfecti negligentia tale officium in communi non fieret, citra dubium mortale illi esset crimen. Loquor de religionibus antiquis, nam si alius religionis modus citra huiusmodi obligationem admittatur, certe vix nomen religionis meretur, quippe quod maximo splendore religionis careat. Consequentiam vero argumenti fortasse quis neget, cogitans fat esse eos qui sunt in sacris tale officium soluere, reliquos vero dum assuerint choro. Attamen consequentia inde maximam habet probabilitatem, quod tota religio eidem muneri mancipata est, atque adeo sicut clericus ratione ordinis, ita & religiosus choro mancipatus, ratione religionis ad officium tenetur. Quare Sancti Thomæ loco nuper citato. 2. 2. quaest. vi. in sol. ad secundum, quidquid Caetera. autumet, solos laicos monachos excipit ab officio clericorum. Quod si hoc de viris religiosi verum habeat idem est & de sanctimonialibus censendum nempe quod tenentur in communi, vbi fieri potest, ad officium diuinum sin minus, priuatim. Quo ad primum argumentum. respondetur, quod et si monachorum status sit contemplationi addictus, contemplatio tamen in officio diuino persoluendo potissimum consistit. Saltem ille, potissimum est contemplationis effectus. Ad aliud vero argumentum, quod fateor esse difficile, respondetur quod ea ratione qua quis est choro deputatus, obligatur statas horas persolvere, sed quomodocunque inde amoueat ab eodem sit vinculo liber. Hanc enim liberandi facultatem apostolicas sedes in institutione religionum, earum præfectis indulsit. Et quando ratione satis dissolui nequirent, nihilominus præualere deberet, cum consuetudo quæ vniuersis religionum patribus vim censetur habere præcepti, tum etiam quod hac facta licentia vi religiosi, ac potissimum sanctimonialis ad diuinum officium non teneantur, nihil eis fieret reliquum exercitium spirituale, quo tempus pro ratione sui instituti expendere. Et re vera de me fateor nescio quid erroris præsentiter dum mihi cogitatio animatum subit negandi tam illustrem consuetudinem vim habere præcepti. Eos autem qui nondum professi sunt, quamuis Petrus de Paludan. lococitato in quarta distinctione decima quarta, quaestione quinta duplici capite eisdem obligari censet, videlicet & quod electio finis sustentetur, & quod privilegium religiosorum gaudeant, ut patet de sententia excommu. lib. 6. cap. 1. religioso tamen cum hac assertio nullo iure fundetur, ut probe ait Syluest. loco citato, non est cur recipiatur. Enimvero cum nec religionis habeatur statum, neque clericalem, nulla superstes ad effectum illos obligandi. Similiter & de clericis religiosorum laicis Augustin. de Ancho. na, quem D. Anton. 3. parti tit. 13. cap. 4. citat & sequi videtur, censuit, videlicet habere quod sub reatu mortalis delicti teneantur ad diuinum officium sibi præscriptum. de Ab. Melius tamē rem alij conijciunt, quorum eadem sententiam Syluest. illic amplectitur. Azor. pe quod non teneantur, quando quidem Syluest. non sunt diuino officio dedicati. Qua pro Deo propter quod præfectis religionis illi laicos in huiusmodi ordini orandum iniunxerint, non alium laicorum vim habeat præcepti quam quæ in tali religione exprimitur. Quare in nostro ordine illud vinculum non obligauit ad culpam nisi vbi contemptus irrepserit, sed ad penam pro arbitrio prælati.

Ad primum igitur capitale argumentum respondetur quod vtriusque dispersi sunt alia clericorum officia, vniuersa tamen commune est horarum canonicarum pensum. Et pariter respondetur ad secundum quod quaecunque quis possidet sacerdotum sub titulo clericali, etiam præstimonialem, tenetur ad officium persolendum, ut circa secundam conclusionem monstratum est. Et de religiosis non professis declaratum est quod non teneantur.

Ad

Solutio
posita
conclus.

Suadet
proxima
assertio.

Prælati
negligē
tia circa
soluendū
diuinū
officiū
in comū
ni pecca
tū mor
tale est.

S. Tho.

Ad pri
mū arg.

Ad secū
dū arg.

SOTO
de iure
legibus
DII
13

Ad tertium denique in quo de dispensatione super hoc vinculo interrogabat. Respondetur obligationem hanc partim esse de iure diuino, partim de iure positivo. Nam in genere quod omnes clerici sacris initiati ad aliquod officium diuinum persoluendum teneantur, ius diuinum est super quo Papa dispensare non potest. Quod autem hoc aut illud dicatur, ius est positium ecclesiasticum, vt statim articulo proximo patebit, super quo adeo Papa, rone id legitima exigente dispensare potest.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum ordo & modus si aliquis persoluendo diuino officio necessarius.

Postquam visum est quinam sint illi qui diuinum dicere officium tenentur sequitur de alijs tribus circumstantijs, nempe quid, quando, vbi nam de modo articulus subsequens adhibendus est. Et quod quantum ad substantiam nullum sit officium determinatum, arguitur, nam, vt habetur cano. in die. de consecr. distinctio quinta, diuersæ ecclesie & religiones diuersa canunt. Et canon placuit distinctio. r. z. prohibetur monasteriorum consuetudines cum secularium ecclesijs commisceri, nil ergo certi statutum est omnibus necessarium canendum.

Primū argum.

Secūdu.

Secundo. Nec tempora sunt necessaria, quia ordo non est de essentia, vt fere vsus habet clericorum, & ea presbyter. de celebrati Missarum. insinuat, præcipiens vt ruralis sacerdos post matutinum officium psum statim aliarum horarum persoluat, antequam infirmos visitet & in rus exeat non ergo temporalis horarum ordo necessarius est. Immo neque circumstantia loci, quia vbiunque quis officium soluat etiam extra ecclesiam, implet præceptum. In cōtrarium tamen faciunt canones, de his, & placuit, r. distinctio. vbi præcipitur vt idem ordo psallendi secundum metropolitanam ecclesiam ab omnibus teneatur. Et in dicto cap. Dolentes præcipitur deuotio & attentio.

Quinque proposuimus in superiori articulo de horis canonicis disputanda, nempe qui teneantur, ad quid, quando, vbi, & quomodo. Vnde cum primum illic fuerit expeditum, & quintum singularem articulum exigat, superest vt ad præsentem quæstionem secundum aliorum numerum tribus conclusionibus respondeamus.

Prima ad orationum substantiam spectans, est. Ex quæ horis canonicis caueda recitandæ statuta sunt, non eadem prorsus in omnibus ecclesijs & religionibus existunt, Radix conclusionis est illa quam articulo proximo tetigimus, videlicet quod etsi pensio officij diuini iure diuino ac naturali præcipiatur, tamen quod hæc aut illa sticantur, ius pontificium est, quæ ideo pro diuersis anni temporibus, pro diuersisque prouincijs, & hominum ingenijs variantur. Vnde cano. in die. de consecr. distinctio quinta, ait Gregorius VII. in tempore paschali tres tantum psalmos totidemque lectiones cantari.

Prima conclud.

Gregor. VII.

Cuius causa intelligenda est duplex aut triplex, scilicet ad recreandos animos à quadragesimali labore, & ad significandum tum dies quibus Christus in sepulchro remansit, tum etiam Resurrectionis lætitiarum. Alijs vero festis nouem psalmi cum eodem lectionum numero in p. festis autem satis sunt lectiones tres.

At monachi nigri duodecim psalmos canunt, & alii octodecim, sed alii toto anni circulo tribus contenti sunt psalmis. Quod, vt illic ait Papa, non ex regala sanctorum patrum, sed ex fastidio & negligentia comprobantur facere. Vnde cap. nouit. distinctio. duo decima idem Pontifex Augustinus Angelorum admonetur ex multis ecclesijs colligere ea satagat quibus ecclesiam illam nouam salubrius instituat. At vero etsi ecclesie non nihil varient, nihilominus lex illa seruanda est quæ eadem distinctio, canon. de his, & cano placuit constituitur, nempe vt vnus sit psallendi modus secundum morem ecclesie metropolitanæ, atque in religionibus secundum sua cuiusq. statuta. Et quantum nonnullorum opinio sicut possit quisque sequi vsum ecclesie Romanæ, non facile crediderim id singulis personis sine auctoritate Pontificis esse liberum nam quod in cap. nouit, citato admonetur Augustin. Angelorum vt consuetudinem ecclesie Romanæ consular, id intelligitur ad sancindas leges illius nouæ ecclesie, non autem vt eandem quisque licentiam priuatim accipiat. Quare licet nō prorsus

Lex canonica de psallendis horis.

Non liberū singulis personis sequi vsū Romanum in recitandis horis absque superioris auctoritate.

contra-